

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Strategialuonnoksen tavoitteellinen lähtökohta luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi on kannatettava. Lopullisessa strategiassa on tarkasteltava kuitenkin selvästi kattavammin kaikkia kestävyys eri näkökulmia. Ekologisen kestävyys lisäksi suorat ja välilliset vaikutukset talouteen ja ihmisiin sekä alueellisesti että valtakunnallisesti on arvioitava laskelmin. Maankäyttösektori kantaa esitetystä strategiassa suurta toteutusvastuuta, vaikka samaan aikaan on todettu että ilmastonmuutoksen ja luontokadon pysäyttäminen vaatii eri sektoreiden yhteistyötä ja johdonmukaisia toimia. Ilmastonmuutoksen hillintä ratkaistaan globaalisti ja se vaatii teollisuudelta ympäri maapalloa sitoutumista luonnon tilaa parantaviin toimiin ja ennen kaikkea sitoutumisia fossiilisten hiilipäästöjen vähentämiseksi. Laadukkaalla metsien uudistamisella, hyvällä metsänhoidolla ja metsien kasvua lisäävillä toimilla voimme parantaa hiilensidontaa jatkossa. Metsien siirtäminen talouskäytön ulkopuolelle ei pitkässä juoksussa ole hiilensidontaa edistävää. Strategiassa ei huomioida lainkaan jokapäiväisiä metsissä tehtäviä luonnonhoitotoimenpiteitä, joilla on luonnon monimuotoisuutta parantava vaikutus. Vaikutus näkyy viiveellä, mutta on merkityksellistä luonnolle koska toteutuspinna-alat ovat hyvin suuria.

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

Lausunnolla olevassa strategiassa esitetään metsiä koskevia tavoitteita suuripiirteisesti ilman faktisia perusteluja ja pääsääntöisesti mitattavat kriteerit ja tavoitetasot puuttuvat. Tavoitteet ovat käytäntöön näin hyvin hankalasti sovellettavissa ja tulevat todennäköisesti aiheuttamaan ristiriita- ja konfliktitilanteita puumarkkinoilla. Strategian mukainen metsien lisäsuojelu esitetystä laajuudessaan tulisi heikentämään metsä- ja sahateollisuuden toimintaedellytyksiä Suomessa merkittävästi ja negatiiviset taloudelliset vaikutukset olisivat suuret. Tämä johtanee tuotannon siirtymiseen sellaisiin maihin, joissa luonto- ja monimuotoisuusarvot huomioidaan huonommin kuin Suomessa. Pahimmillaan suomalaisen metsäteollisuuden uusiutuvasta puuraaka-aineesta valmistamia tuotteita tullaan korvaamaan fossiilisista raaka-aineista valmistetuilla muovituotteilla. Näin ylimitoitettun metsien suojelun vaikutus voikin kääntyä luonnon monimuotoisuudelle haitalliseksi.

Strategiassa esitetty kaikki kohdennettu lisäsuojelu (esim. luonnontilaiset ja vanhat metsät) vaatii selkeät kansalliset määritelmät, jotta kohteet voidaan tunnistaa. Lisäsuojelu on kohdennettava vaikuttavasti suojelullisesti arvokkaimpiin laajoihin ja yhtenäisiin kokonaisuuksiin, jotta luontaisilla ekologisilla prosesseilla on mahdollisuus jatkua. Strategiaan tulisi myös kirjata tavoiteltaviin suojeltaviin kohteisiin ”määritelmän mukaiset”. Yksityismaiden osalta kaikki lisäsuojelu tulee toteuttaa vapaaehtoisuuteen perustuen METSO- ohjelman kautta, jotta suojelulla ei vaaranneta perustuslaillista omaisuuden suoja oikeutta. Käytännössä METSO rahoitus on tähän saakka pääsääntöisesti vuosittain loppunut kesken, joten lisäsuojelu tulee vaatimaan erittäin mittavaa lisärahoitusta. METSO-ohjelma on ollut erinomainen keino vapaaehtoiseen metsien suojeluun ja sen riittävä rahoitus tulee turvata koko Suomen alueella.

Kaiken maankäytön (myös muu kuin metsätalous) huomioivien uusien kannustavien vapaaehtoisten metsien suojelurahoitusmallien suunnittelemisen, tai olemassa olevien mallien tarkentaminen, on strategian laadinnan yhteydessä myös tarpeellista. Perustellut laskelmat lisärahoituksen määrälle ovat strategian toteuttamiselle välttämättömät. Lausunnolla olevassa strategiassa on asetettu kasvulliselle metsämaalle erilliset tiukat suojelutavoitteet, mikä on ristiriidassa EU:n biodiversiteettistrategian kanssa. Suojeltaviin maa-alueiden tavoiteosuuksiin tulisi Suomessakin lukea mukaan myös kitu- ja joutomaat ja joiltakin osin myös metsätalouden eri toimenpiteissä jätettävät suojavyöhykkeet. Suomalainen metsätalous on toiminnassaan parantanut kuluvalle vuosituonnilla merkittävästi luonnon monimuotoisuuden huomioimista. Suunta monimuotoisuuden lisäämiseen kaikissa toimenpiteissä on oikea. Metsänomistajien paineistaminen suojelemaan metsiään ei lisää tahtotilaa parantaa luonnon monimuotoisuutta, vaan parempaan tulokseen päästään hyvän luonnonhoidon neuvonnan lisäämisellä ja aidosti kannustavilla vapaaehtoisilla suojelumalleilla.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

-

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

-

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Strategiaa ei kokonaisuutenaan voi hyväksyä esitetystä muodosta. Kansallinen monimuotoisuusstrategia 2035 on laadittu liian epämääräisin määritelmien ja siitä johtuen riski

monitulkintaisuudelle on olemassa. Tämä saattaa aiheuttaa laajojakin ristiriitatilanteita. Strategialuonnoksessa suojelua on kohdennettu metsämaalle, vaikka EU tasolla suojeluesitykset koskevat kaikkia maa- ja vesialueita. Kitumaat ja joutomaat tulee näin ollen myös huomioida suojeluvuoteissa ja on syytä tiedostaa, että kitumailla on yleisesti myös vanhimmat puustot. Suojelulla tulisi määrätavoitteiden sijaan keskittyä enemmänkin suojelun vaikuttavuuteen ja hakea laajoja arvokkaita kokonaisuuksia alueilta, missä suojelua ei vielä ole toteutettu. Vaikuttavuusarvioinnit ja määrittelyt ovat kaikilta osin luonnoksessa puutteellisia. Välilliset vaikutukset puuttuvat käytännössä kokonaan ja omaisuuden suoja ei mainita strategialuonnoksessa lainkaan. On syytä kiinnittää vankasti huomiota siihen, ettei Suomi suojelemalla metsiään runsaasti talouskäytön ulkopuolelle luo muille maille oikeutusta heikentää luonnon monimuotoisuutta omassa maassaan.

Korhonen Jarmo
Kuusamon yhteismetsä